

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 500/2015-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Fraňom, Haškova 18, Nové Mesto nad Váhom, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a namietaného porušenia čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 3 Tos 22/2015-333 z 21. mája 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenie čl. 13 ods. 4 ústavy uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 22/2015-333 z 21. mája 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 41/2008-236 z 5. októbra 2009 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) odsúdený pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a iné na trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov s podmienenečným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu 5 rokov. Po uplynutí uvedenej skúšobnej doby okresný súd uznesením č. k. 1 T 41/2008-295 z 10. marca 2015 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) podľa § 419 ods. 1 Trestného poriadku a § 50 ods. 4 Trestného zákona vyslovil, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe osvedčil. Na základe sťažnosti prokurátora Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresná prokuratúra“) však krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu zrušil a podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona vyslovil, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmienenečného odsúdenia neosvedčil, a preto trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov uložený mu rozsudkom okresného súdu vykoná. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol pre výkon trestu odňatia slobody odsúdený zaradený do ústavu pre výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Porušenie označených práv sťažovateľ namieta z dôvodu, že napadnuté uznesenie o výkone trestu odňatia slobody vydal senát krajského súdu na neverejnom zasadnutí, a nie na verejnom zasadnutí, ktorého vykonanie podľa neho prikazuje § 419 ods. 1 Trestného poriadku. Krajský súd sa teda pri svojom rozhodovaní neriadil platným procesnoprávnym ustanovením a sťažovateľovi tak uprel „*uplatnenie zásady verejnosti... konania*“. Namieta tiež, že s osobou sťažovateľa sa krajský súd „*neoboznámil, neumožnil mu svojou osobnou*

účastťou na konaní prezentovať svoj život počas skúšobnej doby a vysvetliť všetky okolnosti aj tých dôkazov, ktoré nie sú vykladané v jeho prospech. Vo vykonanom konaní pred krajským súdom možno preto postrehnúť značnú diskrepanciu medzi dôkazmi, svedčiacimi v jeho prospech, ktorým sa krajský súd venoval iba minimálne a medzi dôkazmi, ktoré svedčia v jeho neprospech, ktorým sa súd aj napriek tomu, že ide iba o jeden dôkaz - správa o priestupkoch na úseku dopravy, venoval v prevažnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia.“.

Ďalej sťažovateľ namieta, že prokurátor okresnej prokuratúry svoju sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu podanú priamo na verejnom zasadnutí odôvodnil dávno po lehote na podanie sťažnosti, ktorá je ustanovená v § 187 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažnosť podanú proti uzneseniu okresného súdu teda nebolo možné považovať za kvalifikovanú. Sťažovateľ rovnako tvrdí, že na jeho prípad mala byť aplikovaná amnestia prezidenta republiky č. 1/2013 Z. z. z 2. januára 2013, v zmysle ktorej mu mal byť uložený trest odpustený, a nie uložený jeho výkon. Rozhodnutie prezidenta republiky „o amnestii, ktorým sa tresty podmiennečne odložené odpúšťajú s účinkom, že sa dňom tohto rozhodnutia na odsúdeného hľadí, akoby nebol odsúdený, bráni súdu, aby až po uplynutí skúšobnej doby, ku ktorému by došlo po vyhlásení amnestie, rozhodoval o tom, či sa podmiennečne odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil“. Napokon podľa názoru sťažovateľa právnomu posúdeniu všetkých skutkových zistení relevantných pre posúdenie jeho prípadu chýba komplexnosť, pritom sťažovateľ bol počas celej skúšobnej doby riadne zamestnaný, nedopustil sa žiadneho trestného činu ani iného deliktuálneho konania majúceho obdobný charakter ako jeho trestná činnosť, nahradil spôsobenú škodu, vedie riadny rodinný život, stará sa o dve maloleté deti, z miesta bydliska neboli na neho evidované žiadne sťažnosti a zo svojej trestnej činnosti sa dostatočne ponaučil.

Vzhľadom na vykonateľnosť napadnutého uznesenia, ktorého následkom je nástup na výkon trestu odňatia slobody, považuje sťažovateľ napriek súbežne podanému dovolaniu za splnenú aj podmienku prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože uvedený nástup na výkon trestu predstavuje vážny zásah do jeho základných práv a slobôd a možno

ho považovať za dôvod hodný osobitého zreteľa v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Zároveň podľa § 52 ods. 1 zákona o ústavnom súde požiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia.

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje vo veci vydať takéto rozhodnutie:

„1. Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 3Tos/ 22/2015-333 zo dňa 21.05.2015, právoplatným a vykonateľným dňa 21.05.2015 porušil sťažovateľovo základné právo podľa čl. 13 ods. 4, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 3Tos/22/2015-333 zo dňa 21.05.2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 21.05.2015 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný

súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu na to zákon poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania zo sťažnosti a následného dotazu na okresnom súde zistil, že sťažovateľ súbežne s touto sťažnosťou podal proti napadnutému uzneseniu dovolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 13. augusta 2015 (t. j. deň pred doručením sťažnosti ústavnému súdu).

Ústavou daná právomoc ústavnému súdu neumožňuje nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 368 až § 392 Trestného poriadku. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Ústavný súd poukazuje aj na to, že prijatím tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie by vznikol z ústavného hľadiska neprípustný stav, keď by o rovnakej veci rozhodovali paralelne dva orgány súdneho typu (IV. ÚS 146/08).

V tejto spojitosti už ústavný súd viackrát vyslovil právny názor (*mutatis mutandis* I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), v zmysle ktorého považuje lehotu na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (v posudzovanom prípade vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu) s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (k tomu porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci *Zvolský a Zvolská verzus Česká republika*, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53, 54 a pod.).

Ústavný súd zároveň poznamenáva, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže jeho aplikácia predpokladá nevyčerpanie právnych prostriedkov nápravy, ktoré právny poriadok na ochranu práv a slobôd iných poskytuje. K takejto situácii by však došlo len v prípade, ak by sťažovateľ dovolanie nepodal a ústavný súd by bol v zmysle uvedeného ustanovenia nútený zvážiť, či

napriek jeho nepodaniu existujú v danom prípade dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by prijatie sťažnosti nemalo byť odmietnuté.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. III. ÚS 404/08, III. ÚS 98/2010), tak ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2015